

OSTOLASKUDATAN AVAAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN

Vaikutukset ja hyödyt

Julkissektorin ostojen avaaminen avoimena datana ja saattaminen aiempaa laajempaan käyttöön hyödyttää koko yhteiskuntaa lisäten toiminnan avoimuutta.

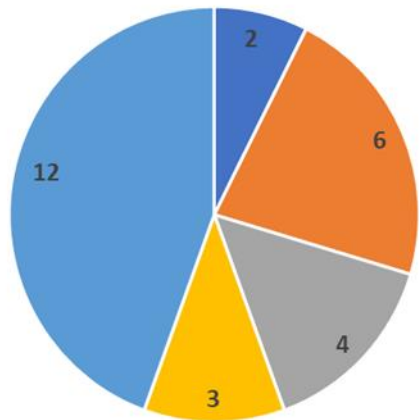
Ostolaskudatan avaaminen mahdollistaa:

- ✓ Tiedolla johtamisen
- ✓ Hallinnon kehittämisen
- ✓ Parantaa kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia

Handata – palvelu 26.5.2021

Jorma Saariketo

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

■ Julkaisee ■ Valmisteleee ■ Selvittää ■ Ei valmistelua ■ Ei tietoa

■ Muutokset toimintaympäristössä

- Julkisten hankintojen dataa pitäisi koota nykyistä avoimemmin ja keskitetyemmin, jotta tiedosta saataisiin hyöty irti.
- Kansainvälisten tutkimusten perusteella on selvää, että julkisilla hankinnoilla voi olla merkittäviä työllisyys- ja yritysvaikutuksia.
- Tarkempaa tietoa hankintojen työllisyys- ja yritysvaikutuksista tarvitaan myös Suomessa.
- Kuntaliitossa on valmistunut tänä keväänä uusi ohjeistus ostolaskudatan julkaisemiseen – käyttöön lähipäivinä.
- Handata palvelua kehitetään vastaamaan markkinoiden tarpeita
 - Uusi omistajapohja
 - Laaja yhteistyö yhteiskunnallisten toimijoiden ja edunvalvontajärjestöjen kanssa
 - Uusi raportointimalli ja työkalut julkaisemiseen

OSTOLASKUDATAN KERÄÄMINEN JA JULKAISEMINEN

Handata-palvelu mahdollistaa:

- ✓ Avoimena datana julkaistun ostolasku- ja hankintadatan keräämisen eri tietolähteistä
- ✓ Datan jalostamisen ja rikastamisen palvelemaan eri käyttäjäryhmien ja käyttäjien tiedonsaantitarvetta verovarojen käytöstä julkisen sektorin toteuttamiin ostoihin.

- Hankinta- ja ostolaskudatan keräämisen haasteet
 - Tietolähteet hajallaan verkossa
 - Datan lähdetiedostot hyvin erisisältöisiä ja -tasoisia
 - Lähdedata useimmiten tarkistamatonta ja puutteellista
 - Julkaistavan datan määrä kasvaa merkittävästi lähivuosina
- Hankinta- ja ostolaskudatan julkaiseminen
 - Tarvitaan yhdenmukainen julkaisuformaatti (Kuntaliiton suositus 5/2021)
 - Lähdedatan tarkastaminen ja virheiden automatisoitu korjausmenettely
 - Kerätyn datan rikastaminen, täydentäminen ja verifiointi muiden datalähteiden avulla
 - Kehittynyt, helposti päivitettävä raportointialusta

HANDATA PALVELU ESIMERKKINÄ

Handata-palvelu on esitetty suomalaisena innovaationa julkisen, avoimena datana julkaistun datan uudelleenkäyttäjänä EU:n dataportaalissa.

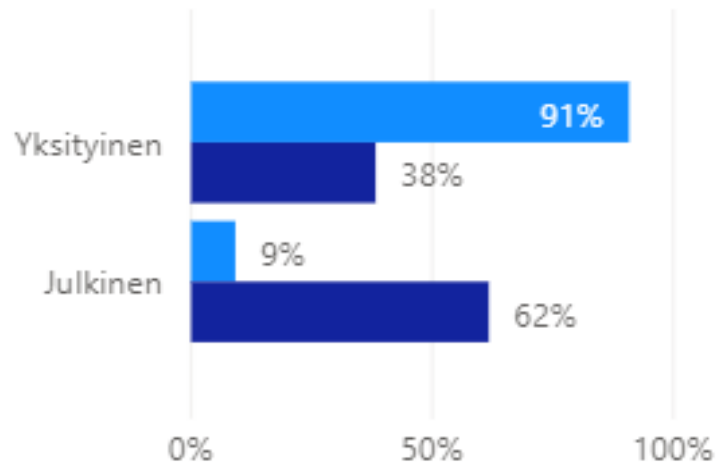
An example of open data re-use is the [website Handata](#) that presents purchase invoice data from municipalities and other public actors. With Handata's search engine, users can easily and quickly find information on both municipal purchases and competitive procurements.

- **Datan julkaisemisen hyödyt (Handata)**
 - Palveluun mahdollista kerätä laaja tietokanta julkisten ostojen taloudellisesta volyymistä ja toimijoista (tiedonhallintalaki, AURA-raportointimalli, Kuntaliiton ohjeistus)
 - Yhtenäinen alusta ja toimintamalli kaikille hankinta- ja ostolaskudatan julkaisijoille
 - Mahdollistaa datan julkaisemisen helpolla tavalla
 - Tarjoaa laajan näkyvyyden pienin kustannuksin
 - Palvelun näkymät ovat helposti räätälöitävissä datan julkaisijan tarpeiden mukaiseksi
 - Mahdollistaa helpon ja nopean tavan monipuolisen markkinatiedon hankintaan kaikille talouden toimijoille ja mm. virkamiehille ja poliittisille päättäjille
 - Edistää kilpailua ja mahdollistaa säästöjen saamisen sekä esimerkiksi kuntien ostojen ohjaamisen paikallisille yrittäjille
 - Hankinta- ja ostolaskudatan rikastaminen ja täydentäminen muiden tietolähteiden avulla avaa aivan uusia mahdollisuuksia datan hyödyntämiseen tiedolla johtamisen välineenä

OSTOLASKUDATAN KÄYTTÄJÄT JA HYÖDYNTÄJÄT

Yksityinen vs. julkinen

● Toimittajia ● Ostojen arvo

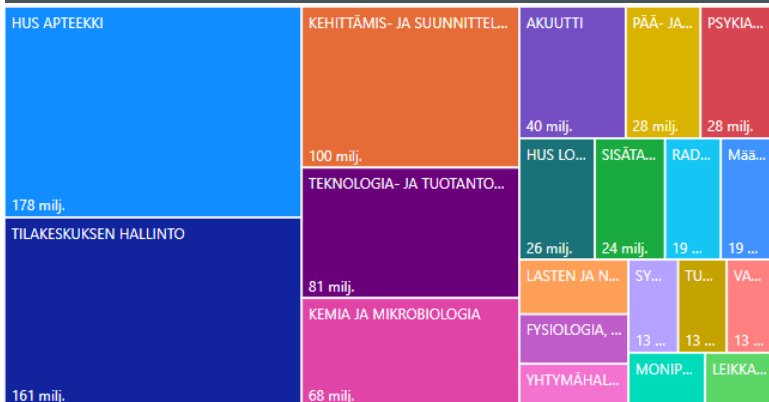
■ Yksityinen sektori

- Kaikki edunvalvontajärjestöt ja vastaavat
- Yrittäjät ja yritykset
- Veronmaksajat
- Muut talousdatan hyödyntäjät

■ Julkinen sektori

- Päätäjät luottamuselimissä
- Virkamiehet
- Kilpailuviranomaiset
- Kunnat, kuntayhtymät ja muut toimijat markkinatiedon hankinnassa

TIEDOLLA JOHTAMINEN

Tiedon hyödyntäminen hankintojen johtamisessa

- Julkisten hankintojen ja ostojen johtamisen tulee perustua faktoihin.

Vaikutukset ja hyödyt

- Julkisten tietovarantojen avaaminen avoimena datana
- Tietovarantojen avaaminen mahdollistaa
 - Julkishallinnon kehittämisen
 - Tarjoaa päättäjille aidon tiedolla johtamisen välineen
 - Parantaa kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia
- Tietovarantojen laajempi saatavuus edesauttaa
 - Tutkimus- ja kehittämistoimintaa
 - Julkisen hankinta- ja ostotoiminnan kehittämistä
 - Mahdollistaa uuden liiketoiminnan syntymistä ja luo innovaatioita
 - Edistää kilpailua
 - Mahdollistaa säästöt
 - Lisää kuntien ja muiden julkisyhteisöjen elinvoimaa

KIITOS MIELENKIINNOSTA

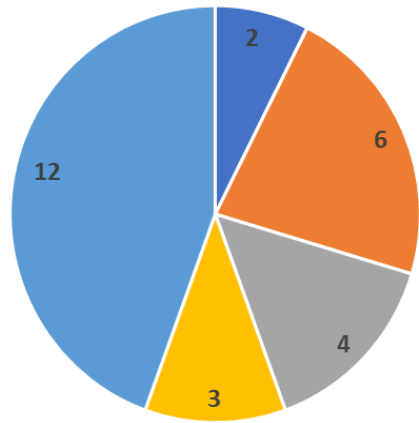
Talousasiat ovat nousseet kuntavaalien keskiöön.

- ✓ Ostolaskudatan julkaiseminen mahdollistaa kuntalaisille ja kunnan luottamus- että virkamiehille helpon tavan aidon taustatiedon saamiseen kunnan rahankäytöstä.
- ✓ Ostolaskudatan julkaiseminen lisää äänestäjien ja päättäjien luottamusta kunnan varojenhoitoa kohtaan.

Lisätietoja

- Jorma Saariketo, jorma.saariketo@yrittajat.fi puhelin 044 556 7638
- Handata – palvelu <https://handata.fi>

OSTOLASKUDATA VARSINAIS-SUOMESSA

■ Julkaisee ■ Valmistelelee ■ Selvittää ■ Ei valmistelua ■ Ei tietoa

- Ostolaskudatan julkaiseminen Varsinais-Suomessa
- Varsinais-Suomessa kaksi kuntaa (Lieto ja Paimio) ovat julkaisseet ostolaskudatan avoimena datana jo usean vuoden ajan.
- Kuntajohtajakysely huhtikuu 2021 (25 kuntaa)
 - Vastaus saatiin 13 kunnalta (52 %)
 - Päätös datan julkaisemisesta 6 kuntaa (46 % vastanneista)
 - Asia ei ajankohtainen tai valmistelu ei käynnissä 7 kuntaa (54 %)
 - Yksi kunta tehnyt kielteisen päätöksen
- Päätös julkaisemisesta tehty ja valmistelu käynnissä
 - Turku, Kaarina, Loimaa ja Masku lisäksi päätös julkaisemisesta Salo ja Uusikaupunki
- Ei päätöstä (virkamiestason selvittelyt käynnissä)
 - Raisio, Parainen, Mynämäki ja Kemiönsaari
- Ei päätöstä eikä valmistelua
 - Laitila ja Kustavi

LIEDON KUNTA

Palvelussa on julkaistu tähän mennessä lähes sadan julkisen toimittajan yksityiskohtainen ostolaskudata.

Kuvassa esimerkki Liedon kunnan ostoista vuodelta 2019

Sivulla olevia tietoja voidaan etsiä ja suodattaa monipuolisesti. Käytettävissä on mm. toimittajakohtainen haku, ostot voidaan luokitella toimittajatyypeittäin (kotimainen, ulkomainen, yksityinen julkinen). Edelleen tietoja voidaan tarkastella kustannuspaikoittain, etsiä toimittajia kustannuspaikka kohtaisesti jne...

Kunnan näkymä voidaan tarvittaessa räätälöidä kunnan tarpeen mukaan.

Liedon kunta ostot 2019

Liedon kuntaostolaskudata 2019		Toimittajia lkm	Laskun keskiarvo	Laskujen lkm	Ostot yhteensä
Julkaisija: Handata-palvelu https://handata.fi		1927	1 238,29	23692	59,28 milj.
Lisätiedot: Jorma Saariketo, jorma.saariketo@yrittajat.fi , 044 556 7638					

Toimittajien lkm kunnittain (20) suurinta		Toimittaja	Laskun summa
Helsinki	Turku	Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri Ky	23 424 662,33
Lieto	Tampere	Turun Kaupunki	3 252 342,25
Espoo	Vantaa	Mehiläinen Hoivapalvelut Oy	1 092 487,03
Kaarina	Raisio	Liedon Lämpö Oy	925 306,82
	Jyväskylä	Caruna Oy	871 890,91
	Pa...	Turun Seudun Puhdistamo Oy	802 320,78
	A...	Vanhalinnan Peikonkolo Oy	777 097,41
	K...	Turun Seudun Vesi Oy	751 034,67
	J...	Varsinais-Suomen Erityishuoltopiiri	677 697,10
	Pa...	Meira Nova Oy	666 888,09
	A...	Attendo Liedon Helmi Oy	662 382,24
	K...	Tilikunta Oy	648 276,96
	J...	Suomen Terveystalo Oy	631 548,92
	Pa...	Päiväkotit Hattu-Maakari Oy	612 844,53
	A...	Lounais-Suomen Taxidata Oy	587 485,29
	K...	Verkanappulat Oy	527 212,19
	J...	Eg Hoivakiinteistöt Erikoisjoiutus	454 875,00
	Pa...	Kaarinan Kaupunki	445 862,94
	A...	Turku Energia Oy	442 997,58
	K...	Cgi Finland Oy	426 083,12
	J...	Kirjavälitys Oy	355 797,15
	Pa...	Tieto Finland Oy	307 052,22
	A...	Miiamatilda Oy	284 417,00
	K...	Esperi Care Oy	282 562,62
	J...	Atea Finland Oy	281 365,39
	Pa...	Posti Group Oyj	276 492,86
	A...	Virjonen Oy	274 173,26
	K...	Folkhälsan Välfärd Ab	260 493,13
	J...	Validia Oy	259 924,67
	Pa...	Kuurojen Palvelusäätiö	258 443,41
	A...	Ikipihlaja Setälänpiha Oy	246 228,85
	K...	Mehiläinen Oy	244 876,33
	J...	Norlandia Päiväkodit Py	236 208,13
	Pa...	Danske Bank Oyj	232 666,32
	A...	Taksila Ay Suojanen Matti	227 788,83
	K...	Perhekuntoutuskeskus Lauste Ry	222 782,89
	J...	Westlog Oy	220 035,55
	Pa...	Yhteensä	59 283 192,17

Alue	Osuus toimittajista	Osuus ostoista
Varsinais-Suomi	50,13%	48,21%
Helsinki	22,11%	36,08%
Pääkaupunkiseutu	6,38%	14,18%
Pirkanmaa	4,67%	1,74%
Uusimaa	2,96%	17,43%
Keski-Suomi	1,76%	0,78%
Pohjois-Pohjanmaa	1,50%	0,41%
Kanta-Häme	1,45%	2,45%
Satakunta	1,45%	0,61%
Pohjois-Savo	1,40%	0,63%
Päijät-Häme	1,35%	0,45%
Lappi	0,88%	0,27%
Etelä-Pohjanmaa	0,57%	0,11%
Keski-Pohjanmaa	0,57%	0,30%
Pohjois-Karjala	0,57%	0,26%
Etelä-Karjala	0,52%	0,18%
Etelä-Savo	0,52%	0,11%
Pohjanmaa	0,42%	0,07%
Kymenlaakso	0,36%	0,19%
Ahvenanmaa	0,26%	1,58%
Ulkomaat	0,21%	0,27%
Kainuu	0,16%	0,05%
Yhteensä	100,00%	100,00%

Alue	Osuus
Varsinais-Suomi	43,2 milj. (72,9%)
Helsinki	10,0 milj. (16,9%)
Pääkaupunkiseutu	3,0 milj. (5,0%)

Alue	Osuus
Varsinais-Suomi	19 t. (40,5%)
Helsinki	16 t. (33,6%)
Pääkaupunkiseutu	5 t. (10,0%)
Uusimaa	4 t. (9,1%)
Pirkanmaa	0 t. (0,9%)

Yksityinen vs. julkinen	Osuus
Yksityinen	90%
Julkinen	10%
Yhteensä	100%

Toimittajien tyyppi	Osuus
Yksityinen	40 t. (84%)
Kuntayhtymä	3 t. (7%)
Kuntayhtiö	2 t. (4%)
Kunta	0 t. (0%)
Valtionyhtiö	0 t. (0%)

KUNTIEN JA KUNTAYHTYMIEN OPERATIIVISET TOIMINTAKULUT 2019

Palvelussa on julkaistuna Suomen kaikkien kuntien ja kuntayhtymien operatiiviset toimintakulut vuodesta 2016 lähtien.

Kuvassa esimerkki mannersuomen kuntien operatiivista toimintakuluista vuoden 2019 osalta

Sivulla olevia tietoja voidaan etsiä ja suodattaa monipuolisesti. Käytettävissä on mm. henkilökuluihin, ostoihin lajeittain tai kokonaissummina, operatiivisiin toimintakuluihin niin absoluuttisina kuin asukasluukuun suhteutettuina kohdistuvat haku- ja suodatustyökälyt.

Kuntien operatiiviset toimintakulut 2019

Kuntien ostot ja henkilöstökulut 2019

Lähde: Handata - palvelu <https://handata.fi>

Lisätiedot: Jorma Saariketo, jorma.saariketo@yrittajat.fi, 044 556 7638

Kunta	Asukasluku	Kunta	Henkilökulut	Ostot yhteensä	Toimintakulut
Helsinki	653835	Helsinki	1 764,15	2 736,07	4 500,22
Espoo	289731	Espoo	672,44	1 213,80	1 886,23
Tampere	238140	Tampere	626,14	1 077,71	1 703,85
Vantaa	233775	Vantaa	508,48	898,99	1 407,47
Oulu	205489	Turku	510,35	845,05	1 355,41
Turku	192962	Oulu	521,87	801,97	1 323,84
Jyväskylä	142400	Kuopio	338,52	532,44	870,96
Lahti	119823	Jyväskylä	355,05	500,66	855,71
Kuopio	119282	Lahti	161,82	583,93	745,76
Pori	83934	Pori	273,01	389,97	662,98
Kouvola	82113	Kouvola	150,72	428,07	578,79
Joensuu	76850	Vaasa	224,26	278,65	502,91
Lappeenranta	72634	Joensuu	105,73	360,31	466,04
Vaasa	67636	Hämeenlinna	152,59	312,74	465,33
Hämeenlinna	67633	Lappeenranta	103,12	333,49	436,62
Seinäjäki	63781	Seinäjäki	190,89	239,28	430,17
Rovaniemi	63042	Rovaniemi	145,72	281,06	426,78
Mikkeli	53134	Kotka	92,68	300,99	393,67
Kotka	52126	Mikkeli	98,55	283,68	382,23
Salo	51833	Salo	162,16	190,94	353,09
Porvoo	50380	Porvoo	152,54	194,94	347,49
Kokkola	47681	Kokkola	100,01	220,04	320,05
Hyvinkää	46470	Lohja	128,31	172,47	300,78
Lohja	45965	Kajaani	89,97	208,99	298,96
Järvenpää	43711	Hyvinkää	79,19	215,94	295,14
Nurmijärvi	42993	Järvenpää	65,95	219,53	285,48
Kirkkonummi	39586	Rauma	125,51	140,18	265,69
Rauma	39205	Nurmijärvi	74,25	178,38	252,64
Tuusula	38599	Tuusula	75,20	173,78	248,98
Kerava	36756	Kirkkonummi	100,96	147,43	248,39
Kajaani	36709	Savonlinna	50,75	186,80	237,55
Kaarina	33937	Pietarsaari	95,12	120,06	215,17
Nokia	33929	Kerava	85,85	124,01	209,85
Ylöjärvi	33254	Kaarina	81,45	125,52	206,97
Savonlinna	32974	Kangasala	87,92	115,25	203,18
Kangasala	31868	Nokia	90,19	111,66	201,85
Vihti	29158	Raasepori	83,41	114,53	197,94
Riihimäki	28793	Ylöjärvi	85,40	111,02	196,42
Raasepori	27536	Sastamala	71,39	107,09	178,48
Imatra	26508	Riihimäki	65,16	110,57	175,73
Yhteensä	5495408	Yhteensä	13 513,37	24 389,65	37 903,03

Henkilöstökulut M€

13 513

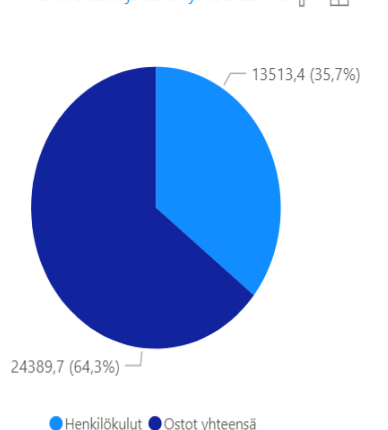
Ostot yhteensä M€

24 390

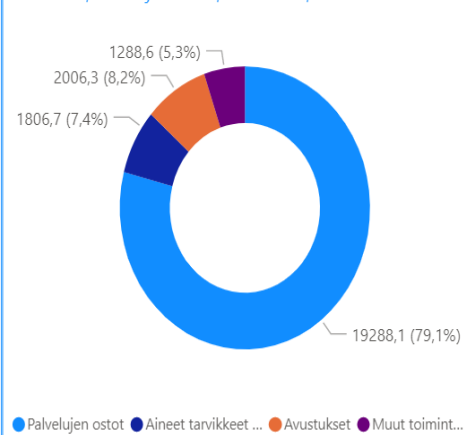
Toimintakulut M€

37 903

Henkilökulut ja ostot yhteensä M€

Palvelut, aineet ja tavarat, avustukset, muut toimintakulut

Kunta	Palvelut	Aineet ja tavarat	Avustukset	Muut toimintakulut
Helsinki	1 967,06	209,19	317,98	241,85
Espoo	881,70	70,82	133,99	127,28
Tampere	827,63	65,63	115,22	69,24
Vantaa	700,09	53,47	77,72	67,71
Turku	620,36	56,91	100,74	67,05
Oulu	571,51	68,61	131,84	30,01
Lahti	504,87	15,83	40,76	22,48
Kuopio	414,03	41,31	55,27	21,83
Kouvola	382,71	22,59	15,50	7,27
Jyväskylä	363,03	43,10	61,64	32,90
Joensuu	310,42	17,29	21,22	11,37
Lappeenranta	304,94	11,89	9,76	6,91
Pori	265,25	56,40	35,71	32,62
Kotka	247,42	17,35	14,77	21,45
Mikkeli	244,85	14,70	15,32	8,81
Hämeenlinna	242,40	18,01	31,70	20,63
Vaasa	214,61	25,13	27,78	11,13
Rovaniemi	213,99	17,50	29,58	20,00
Yhteensä	19 288,08	1 806,71	2 006,25	1 288,62

Kunta	Ostot / asukas	Henkilökulut / asukas	Toimintakulut / asukas
Viitasaari	6 642,97	5 325,94	11 968,91
Virrat	9 533,16	2 392,11	11 925,28
Pelkosenniemi	7 976,57	3 896,70	11 873,27
Utsjoki	5 517,33	6 049,51	11 566,83
Kannonkoski	8 068,71	3 253,92	11 322,63
Alajärvi	6 455,76	4 805,27	11 261,03
Pietarsaari	6 250,26	4 951,95	11 202,21
Ristijärvi	7 798,74	3 270,44	11 069,18
Salla	6 094,41	4 588,82	10 683,24
Lestijärvi	7 393,60	3 235,05	10 628,65
Posio	7 444,86	2 940,31	10 385,17
Ylitornio	5 519,91	4 857,84	10 377,74
Puolanka	8 348,10	1 988,92	10 337,03
Savukoski	6 069,65	4 058,71	10 128,36
Honkajoki	6 356,17	3 751,85	10 108,02
Rautavaara	5 722,22	4 318,35	10 040,57
Tervo	6 487,50	3 453,29	9 940,79
Valtimo	7 056,59	2 880,65	9 937,23
Kauhajoki	8 085,94	1 697,97	9 783,90
Kyyjärvi	7 807,31	1 927,65	9 734,96
Reisjärvi	6 291,76	3 314,57	9 606,33